

GAB AKADEMİ

Cilt/Vol: 3 Sayı/Num: 5
Aralık / December 2023
ISSN 2792-0194

Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Algıladıkları Anne-Baba Tutumlarının ve Anne-Babaya Bağlanma Biçiminin Kişilik Özellikleri İle İlişkisi*

The Relationship between Personality Characteristics
of Parental Attitudes and Attachment Style to Parents Perceived
by Individuals in Emerging Adulthood

Mehmet UTUŞ

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi
Kırıkkale/Türkiye
mehmet_utus06@hotmail.com / orcid: 0000-0002-6247-5023.

Prof. Dr. Nuray TAŞTAN

Kırıkkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi
Kırıkkale/Türkiye
nuraytastan@kku.edu.tr / orcid: 0000-0001-9101-0236.

Article Information / Makale Bilgisi

Article Types / Makale Türü: Research Article / Araştırma Makalesi

Received / Geliş Tarihi: 15.11.2023

Accepted / Kabul Tarihi: 17.12.2023

Published / Yayın Tarihi: 31.12.2023

Pub Date Season / Yayın Sezonu: December / Aralık

Volume/ Cilt: 3 Issue/ Sayı: 5 Pages/ Sayfa: 76 - 94

Öz

Bu çalışmada beliren yetişkinlik dönemi olarak kabul edilen 18-29 yaş arasındaki bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumlarının ve anne baba bağlanma biçimlerinin kişilik özellikleri ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmada 18-29 yaş arası 144 erkek ve 359 kadın olmak üzere toplam 503 katılımcı yer almaktadır. Araştırma için amaçsal örneklem yöntemi olan ölçüt örneklem yöntemi uygulanmıştır. Veriler, kişisel bilgi formu, On Maddeli Kişilik Ölçeği (OMKÖ), Ebeveyn Bağlanma Ölçekleri (EABÖ) ve Anne-Baba Tutum Ölçekleri (ABTÖ) ile toplanmıştır. Çalışma sonucunda yaş grupları ile kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ayrıca cinsiyet ile ebeveyne bağlanma biçimleri ve cinsiyet ile algılanan ebeveyn tutumları arasında da anlamlı farklılık bulunmamıştır. Regresyon analiz sonuçlarına göre; anne-yabancılaşma, baba-yabancılaşma, baba-güven ve baba-iletişim, algılanan anne-baba tutumunu yordamamaktadır. Çalışmada anne-baba tutumu alt ölçeğinde yer alan otoriter tutumun ve ebeveyn bağlanma alt ölçeğinde yer alan anne-iletişim ve anne-yabancılaşmanın kişilik özelliklerini yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveyn Bağlanma Ölçeğinde yer alan anne-güven, baba-güven, baba-iletişim ve baba-yabancılaşma ile algılanan Anne Baba Tutum Ölçeğinde yer alan demokratik tutum ve koruyucu-istekçi tutum alt ölçeklerinin kişilik özelliklerini yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak Ebeveyne Bağlanma Ölçeğinde yer alan anne-güven ve anne-iletişim alt ölçeklerinin algılanan anne-baba tutumlarını yordamadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan anne baba tutumları, beliren yetişkinlik, ebeveyne bağlanma, kişilik özellikleri.

Abstract

In this study, the relationship between parental attitudes and parental attachment styles perceived by individuals between the ages of 18-29, which is considered the emerging adulthood period, and their personality traits was examined. The study included a total of 503 participants, 144 men and 359 women, aged 18-29. Criterion sampling method, which is a purposive sampling method, was applied for the research. The data were collected with a personal information form, Ten-Item Personality Scale (TNCS), Parental Attachment Scales (PAAS) and Parenting Attitude Scales (PAS). As a result of the study, no significant difference was found between age groups and personality traits. Additionally, no significant difference was found between gender and parental attachment styles and gender and perceived parental attitudes. According to the regression analysis results; Mother-alienation, father-alienation, father-trust and father-communication do not predict perceived parental attitude. The study concluded that authoritarian attitude in the parent attitude subscale and mother-communication and mother-alienation in the parental attachment subscale predict personality traits. It was concluded that the subscales of mother-trust, father-confidence, father-communication and father-alienation in the Parental Attachment Scale and democratic attitude and protective-demanding attitude in the perceived Parenting Attitude Scale did not predict personality traits. Finally, it was determined that the mother-trust and mother-communication subscales in the Parental Attachment Scale did not predict perceived parental attitudes.

Keywords: Perceived parental attitudes, emerging adulthood, attachment to parents, personality

Giriş

Günümüzde yetişkinliğe geçişin, bireyin hayatında giderek karmaşık bir hal aldığı görülmektedir. Yetişkinliğe yönelik yapılan çalışmaların ise son yarım yüzyılda başladığı görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde beliren yetişkinlik döneminin, ilk defa Amerikalı gelişim psikolojisi alanında çalışan Jeffrey Jensen Arnett (1994; 1998) tarafından incelenen yeni bir çalışma alanı olduğu ve çalışma alanının geniş olduğu görülmektedir. Beliren yetişkinlik tanımı, 18-29 yaş aralığını içine alan yeni bir gelişim evresini açıklamaya çalışan bir tanımdır (Arnett, 2004; 2006b; Arnett ve Eisenberg, 2007). Özellikle ergenlik sonu ve yetişkinliğin başlangıcı ile ilgili yürütülen araştırmalarda toplumsal ve kültürel faktörler göz önüne alınarak, gençlik döneminin bir geçiş dönemi olmadığı, aksine farklı bir yaşam dönemi olduğu belirtilmektedir. Bu dönem psikolojik yetişkinlik (psychological adulthood) (Cote, 2001) ve beliren yetişkinlik (emerging adulthood) (Arnett, 2000, s. 55) olarak farklı kavramlarla tanımlanmaktadır. Bu dönem ile ilgili ortaya atılan bu tanımlardan alanyazında en çok kabul göreni “beliren yetişkinlik” kavramıdır. Bilimsel çalışmalarda 18-29 yaş aralığındaki kişilerin yetişkinlik dönemine geçtikleri ve yetişkin bireyler gibi roller üstlendiklerine yönelik kesinleşmiş bulgulara rastlanmamıştır. Bu dönemde, çocukluk çağındaki anne-babaya bağımlılık tamamen bırakılmadığı gibi; yetişkin sorumluluğu da tamamen kabul edilmemiştir. Beliren yetişkinlik döneminde; henüz bir karara bağlanmamış birey için birçok alternatif vardır ve gelecek ile ilgili netleşmiş çok az hedef bulunmaktadır (Arnett, 2000, 2004). Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin kişilik gelişimleri büyük ölçüde ailelerinden etkilenmektedir. Anne-baba tutumlarının, bireylerin kişilik gelişiminde önemli bir etkiye sahip olduğu, bireylerin benlik algısı ile anne-baba tutumları arasında ilişki olduğu görülmektedir (Cüceloğlu, 1998). Çocuk dünyaya geldiği andan itibaren anne babası ile birlikte olduğu için dünyayı yorumlama biçimini anne babasını örnek alarak oluşturur. Bu nedenle anne babanın değer yargıları, dünyaya bakışı, inançları ve önyargıları çocuk üzerinde etki oluşturmaktadır. Her çocuk anne ve babasından farklı oranlarda etkilenmektedir. Bu farklılığın temel nedeni, çocuğun anne babasıyla geçirdiği süreye, sıklığına, içtenliğine ve özerk olup olmamasına göre değişmektedir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2010).

Kavram olarak bağlanma, ilk defa 1958 yılında Bowlby tarafından ortaya konulmuştur. Daha sonra birçok araştırmacı, bebeklerle anneleri arasında gerçekleşen; toplumsal ilişkilerin ilk basamağı kabul edilen; anneyi emme, dış dünyaya gülümseme, nesnelere izleme, ağlama, arama, bekleme, çağırma gibi davranışlar ile açığa çıkan ve ileride gerçekleştirilecek ilişkilerin oluşmasında rol oynayan bu ilişkiyi incelemişlerdir (Akın, 2011). Bebekle annesi arasında ya da birincil bakıcı arasında oluşan ve temel güven duygusuna dayanan ilk bağ bağlanmadır (Akdağ, 2011; Budak, 2005). Yaşamın ilk günlerinde ortaya çıkan bağlanma, bireyin kendisi için önemli gördüğü kişilere karşı oluşturduğu duygusal bağ şeklinde tanımlanır (Güleşen ve Yıldız, 2013). Bağlanma davranışları ve ilgileri ergenlik döneminde, ebeveynlerinden akranlarına kaydığı için bağlanma ergenlerin biçimlerinde de değişimler meydana gelir (Akhan, 2014; Çalışır, 2009). Ergenlik döneminde bu değişimlerin ortaya çıkmasında, ergenin çocukluk döneminde bakımını yapan ebeveynlerine ya da birincil bakım veren kişilere yönelik geliştirdiği bağlanma biçimi önemli rol üstlenmektedir. Her ne kadar ergenlerin ebeveynlerinden arkadaş gruplarına yönelme gibi bir eğilimleri olsa da, erken bağlanmanın ergen bireyler üzerinde kalıcı ve güçlü bir etkisi bulunmaktadır (Akhan, 2014). Bartholomew (1990), Hazan ve Shaver (1987) ve Bowlby (1973) tarafından ortaya atılan benlik ve başkaları modellerinin olumlu ya da olumsuz olmasına göre dört ana boyutun oluşacağını ve bağlanma biçimlerinin bu boyutların ortak noktaları ile açıklanabileceğini belirtmişlerdir (akt. Bozkurt, 2006; Koç, 2011).

Dörtlü bağlanma modeli Bartholomew ve Horowitz (1990) tarafından geliştirilmiştir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Dörtlü bağlanma modeli, kişinin kendisine ve başkalarına yönelik içsel çalışan modellerinin olumlu ve olumsuz olmak üzere iki boyutta incelenmesinden meydana gelmektedir. Dörtlü bağlanma modeline göre, olumlu benlik, bireyin sevilmeye değer olduğu ve bireyin desteklenmesi gerektiği, diğer bireylerin güvenilir, ulaşılır, yardımsever olduğu inancından meydana gelmektedir. Olumsuz benlik modeli ise, birey kendisini sevilmeye değer bulmaz ve düşük benlik saygısı içerir. İnsanların reddedici, soğuk ve ulaşılamaz görür. Bu modelde Hazan ve Shaver'in (1987) modelinden farklı olarak korkulu ve kayıtsız olmak üzere iki tür kaçınan bağlanma şekli ortaya atılmaktadır (Koç, 2011). Bağlanma kuramı ile ilgilenen birçok kuramcıya göre yaşamın ilk evresinde bireyin annesi ile kurmuş olduğu bağlanma ilişkisi, insanın yetişkinlikte diğer insanlarla kuracağı ilişkinin niteliğini ve insanlardan beklentilerini belirlemektedir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bartholomew ve Horowitz tarafından, Bowlby'nin orijinal kuramından belirtilen kendilik ve diğerine ilişkin iki tür içsel çalışan modeli bir araya getirilmiş ve dörtlü bağlanma modelinin tanımı yapılmıştır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Çalışır, 2009). Bunlar güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma, korkulu bağlanma, kayıtsız bağlanma şeklindedir (Akhan, 2014).

Bağlanma biçimleri temelde güvenli ve güvensiz bağlanma şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Güvensiz bağlanmanın kaygılı kaçınan, kaygılı kararsız ve kaygılı dezorganize (dağınık) olmak üzere üç alt türü vardır. Yapılan ilk sınıflamada mevcut olmayan dağınık bağlanma, Ainsworth'ün öğrencisi Main ve Solomon (1990) tarafından eklenmiştir.

Birçok gelişim kuramının amacı kişiliğin gelişim sürecini açıklamaktır. Bu kuramların birbiri ile ilişkisi bulunmakla birlikte, karmaşık olan bu süreci farklı bakış açıları ile açıklamak için çalışmalar yapmışlardır. Bu gelişim kuramlarının her biri, gelişimin bir alanını özellikle odak noktası olarak görmüşler ve gelişimi genelde diğer gelişim alanlarıyla da bütünleşecek bir şekilde açıklamışlardır. Sigmund Freud'un "Psikoseksüel Gelişim Kuramı" en fazla bilinen kuramlardan biridir. Psikoseksüel kuram; oral, anal, fallik, latent ve genital olmak üzere beş dönemden oluşmaktadır (akt. Juni, Rahamim ve Brannon, 2001). Bu kuram daha çok çocukluk dönemindeki olayları ve bu olaylara bağlı yaşanan travmaların gelecek yaşam üzerindeki etkisini ele almıştır. Erik Erikson'un "Psikososyal Gelişim Kuramı" Psikoseksüel Gelişim Kuramının devamı olarak da psikodinamik yaklaşımın sosyal ve iletişim boyutları ile çocukluk sonrası etkilerini üzerine durmuştur. Jean Piaget tarafından geliştirilen bilişsel gelişim kuramı ise davranışçı kuramcılar tarafından davranış şeklinde meydana gelen değişme olarak belirttikleri durum, aslında bireyin zihninde oluşan öğrenmenin dışı vurulmuş şeklidir (akt. Türker, 2012). Bu kurumların tamamı incelendiğinde gelişimin düzenli bir şekilde olduğu varsayımına dayanırlar.

Araştırmanın hedef kitlesini oluşturan beliren yetişkinler 18-29 yaşlar arasında olan kişileri kapsamaktadır. Bu dönem çocukluk ve ergenlik döneminin gelişim özelliklerini geride bırakmaya başlamış fakat yetişkinlik döneminin rollerini de tam üstlenememiş kişiler için bir geçiş dönemi olarak görülmektedir.

Bu çalışma, beliren yetişkinlik dönemi olarak kabul edilen 18-29 yaş arasındaki bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumlarının kişilik özellikleri ile ilişkisi, anne-babaya bağlanma biçimlerinin aracı rolü ilişkileri açısından ele almaktadır.

Bu çalışmanın yapılma amacı alanyazın incelendiğinde beliren yetişkinlik döneminin ilk defa Amerikalı gelişim psikoloğu Jeffrey Jensen Arnett (1994; 1998) tarafından ele alınan yeni bir çalışma alanı olduğu ve çalışma alanının geniş olmasıdır. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme şekilleri, çocukların kişiliklerinin nasıl olacağı açısından önemli bir yere sahiptir. Araştırmacıların çoğu bireylerin yaşamlarındaki en önemli kişilerin ebeveynleri olduğunu, ebeveynleri ile kaliteli bir ilişkinin gençlerin ve erişkinlerin ruh sağlığında belirleyici rol oynadığını belirtmektedirler. Ebeveynleri ile sağlıklı ve doyurucu bir ilişki kurabilen, çevrelerindeki diğer bireyler ve arkadaşları ile daha kolay olumlu ilişkiler geliştirebilmektedirler. Ebeveynlerin çocukları ile olan ilişkileri ve çocuklarına nasıl davrandığı bu nedenle önemli görülmektedir. Bu çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin özellikle kişiliklerinin şekillenmesinde anne-baba tutumlarının etkisi, bu bireylerin anne-babalarına bağlanma stilleri ve beliren yetişkinlerin anne babalarını nasıl algıladıkları belirlenmesi için nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ilişkiisel tarama modeli; değişkenlerin etkisini, ilişkisini ve bu değişkenlerin derecesini gösterir. Bu tarama modelindeki çalışmalarda bireyler, olaylar ya da nesnelere olduğu gibi kendi koşullarında betimlenir (Kaya vd., 2012; Karasar, 2014). Bu tarama modelinde iki veya fazla değişkenin birlikte değişim ve/veya derecesi belirlenir.

Bu amaca yönelik aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- 1- Beliren yetişkinlerin anne-babaya bağlanma biçimi demografik değişkenler olan; cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum, evlenme biçimi, medeni durumun süresi, annenin mezun olduğu eğitim kurumu, babanın mezun olduğu eğitim kurumu, algılanan anne-baba tutumu, akademik başarı, yaşamın büyük çoğunluğunun geçirildiği yer ve sosyoekonomik düzeylerine göre anlamlı farklılıklar gösteriyor mu?
- 2- Beliren yetişkinlerin anne-babaya bağlanma biçimi algılanan anne-baba tutumlarını yordamakta mıdır?
- 3- Beliren yetişkinlerin anne-babaya bağlanma biçimi kişilik özelliklerini yordamakta mıdır?
- 4- Beliren yetişkinlerin kişilik özellikleri algılanan anne-baba tutumlarını yordamakta mıdır?

1.Yöntem

Değişkenler arasında ilişkiyi değerlendirilmek için nicel-ilişkiisel tarama yöntemi araştırma yöntemi olarak kullanılmıştır.

1.1 Araştırmanın Modeli

Bu model değişkenlerin etkisini, ilişkisini ve bu değişkenlerin derecesini gösterir. Bu tarama modelindeki çalışmalarda bireyler, olaylar ya da nesnelere olduğu gibi kendi koşullarında betimlenir (Kaya vd., 2012; Karasar, 2014). Bu çalışmada tarama modelinin kullanılmasının amacı; çalışmada incelenen değişkenlerin birlikte değişip değişmediği, birlikte bir değişme varsa bunun nasıl olduğunun belirlenmesidir.

1.2 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evreni Türkiye’de yaşayan 18-29 yaş aralığındaki beliren yetişkinlik dönemindeki kişiler-

den oluşmaktadır. Araştırma örnekleme ise amaçsal örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiş 359 kadın 144 erkek toplamda 503 katılımcıdan oluşmaktadır. Amaçsal örneklemede araştırmacı, evreni temsil ettiğini, evrenin tipik bir örneği olduğunu düşündüğü bir alt grubu örneklem olarak seçer. Özellikle örneklem çerçevesinin belirli olmadığı ve araştırmacının evren hakkında bilgisi olduğu durumlarda kullanılır. Amaçsal örneklem modelinin seçilmesinin nedeni evrenin özellikleri hakkındaki bilgiye dayanılarak araştırmanın amacına en uygun yöntem olduğu düşünülmektedir. Veriler Google Form aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmaya katılanlar araştırmaya en uygun kitle olmaları ve pratik nedenlerle seçilmiştir.

1.3 Veri Toplama Araçları

Araştırma için veriler toplanırken katılımcılara kişisel bilgi formu, On Maddeli Kişilik Ölçeği (OMKÖ), Ebeveyn Bağlanma Ölçeği (EABÖ) ve Ebeveyn Tutum Ölçeği (ABTÖ) uygulanmıştır.

1.4 Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara; soruları cevaplamayı kabul edip etmedikleri, cinsiyeti, eğitim düzeyi, medeni durum, evlenme biçimi, medeni durumun süresi, annenin mezun olduğu eğitim kurumu, babanın mezun olduğu eğitim kurumu, anne babasının kendilerine karşı olan tutumu, akademik başarı durumu, yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ve sosyoekonomik düzeylerine yönelik bilgilere ulaşabilmek için araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

1.5 On Maddeli Kişilik Ölçeği (OMKÖ)

Gosling, Swann ve Rentfrow (2003) tarafından geliştirilen ölçek araştırmaya katılanların kişilik özelliklerinin belirlemek için uygulanmıştır. Türkçe'ye Atak (2013) tarafından uyarlanma çalışması yapılmıştır. On Maddelik Kişilik Ölçeği yumuşak başlılık, deneyime açıklığı, sorumluluk almayı, dışa dönük olmayı ve duygusal dengelilik gibi kişilik özelliklerinin ölçmektedir. Ölçek yedili Likert tipinde uygulanmaktadır. On Maddelik Kişilik Ölçeğinin alt boyutları için geçerlik ve güvenilirlik istenen seviyededir (Gosling vd., 2003, akt. Atak, 2013). Bu ölçeğin güvenilirliğini tespit etmek için Cronbach alfa ile değerlendirilen iç tutarlılık analizleri ve test tekrar test kararlılığına ilişkin analizler yapılmıştır. Ölçeğin deneyime açıklık alt ölçeği Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı için 0.83, duygusal dengelilik alt ölçeği için 0.83, yumuşak başlılık alt ölçeği için 0.81, Sorumluluk alt ölçeği için 0.84 ve dışa dönüklük alt ölçeği için ise 0.86 olarak tespit edilmiştir. Bu oranlar ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilen geçerlilik sınırlarda olduğunu göstermektedir. Yapılan bu çalışmada ise ölçeğin deneyime açıklık alt ölçeği Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı için 0.48, duygusal dengelilik alt ölçeği için 0.43, yumuşak başlılık alt ölçeği için 0.58, Sorumluluk alt ölçeği için 0.44 ve dışa dönüklük alt ölçeği için ise 0.48 olarak bulunmuştur. Bu oranlar ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilen geçerlilik sınırların altında olduğunu göstermektedir.

1.6 Ebeveyn Bağlanma Ölçeği (EABÖ)

Bu ölçek anne-baba ve arkadaşlara bağlanmayı ölçmek için ilk olarak Armsden ve Greenberg (1987) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Orijinali yirmi sekiz maddeden oluşmuştur; fakat Raja ve arkadaşları tarafından on iki maddeye indirilip kısa formu oluşturulmuştur. Ebeveyn Bağlanma Ölçeği, ana-babaya ve arkadaşlara bağlanmayı ölçen iki alt ölçeği kapsamaktadır. Araştırmamızda anne-babaya bağlanma kısmı uygulanmıştır.

Ölçek yedili Likert biçiminde uygulanmaktadır. Araştırmaya katılanlar ölçek maddelerini, anneleri ve babaları için ayrı ayrı yanıtlamaktadırlar. Bu ölçek, Türk kültürüne Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal (2005) tarafından uyarlanmış ve geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmış olup, iç tutarlılık katsayısının yüksek olduğu belirlenmiştir (Cronbach α : anne için= 0,88, baba için=0,90). Bu çalışma kapsamında yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ise benzer şekilde yüksek iç tutarlılık katsayıları bulunmuştur (Cronbach α : anne için=0,90; Cronbach α : baba için=0,91).

1.7 Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ)

Bu ölçek 1972 yılında Kuzgun tarafından geliştirilmiş olup; Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1993) tarafından güncellenme çalışması yapılmıştır. Kırk maddeden meydana gelen beşli Likert tipi biçiminde uygulanan bir ölçektir. Ölçeğin otoriter, demokratik ve koruyucu-İstekçi alt boyutların puanları ayrı hesaplanmaktadır. Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1999), testin güvenilirliğinin tespiti için test tekrar test tekniğini uygulamıştır. Bu ölçeğin iç tutarlılık testlerinde Cronbach alfa katsayıları demokratik anne-baba tutumu alt boyutu için 0.89, koruyucu-istekçi anne-baba tutumu alt boyutu için 0.82 ve otoriter anne-baba tutumu için 0.78 olarak bulunmuştur. Pearson Momentler Çarpımı Katsayıları ile test tekrar test güvenilirliği hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayıları demokratik anne-baba tutumu alt boyutu için 0.92, koruyucu-istekçi anne-baba tutumu alt boyutu için 0.75 ve otoriter anne-baba tutumu alt boyutu için 0.79 olarak bulunmuştur. Yapılan bu çalışmanın sonucunda, ölçeğin uygulanabilirlik yönünde sorun taşımadığı görülmektedir (Kuzgun ve Eldeleklioğlu, 1999). Bu araştırmada ise Anne-Baba Tutum Ölçeğinin toplam puanı için Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0.78 bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarından, Otoriter tutum için 0.89, demokratik tutum için 0.92, koruyucu-istekçi tutum için 0.87 olarak Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

1.8 Verilerin Toplanması

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Etik Kurulundan veri toplama sürecine başlamadan önce gerekli izinler alınmıştır. Veriler Google Form aracılığı ile toplanmıştır. Araştırmaya katılanlar araştırmaya en uygun kitle olmaları ve pratik nedenlerle seçilmiştir. Verilerin toplandığı hedef kitle Türkiye’de yaşayan 18-29 yaş aralığı içinde bulunan kişileri kapsamaktadır. Ölçeklerin uygulanması 10-15 dakikalık bir zaman dilimini kapsamıştır.

1.9 Verilerin Analizi

Yapılan betimsel çalışma sonucunda ulaşılan veriler SPSS 25 versiyonu kullanılarak analizleri yapılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için çoklu doğrusal regresyon ve Pearson korelasyon analizleri kullanılmıştır. Çalışma grupları arasındaki farklar için ise Kruskal Wallis H testi, ANOVA, Bağımsız Gruplar t- testi uygulanmıştır. Varyansların homojen dağılmadığı durumlarda t testi istatistikleri ve Welch testi uygulanmıştır. Yapılan ikili karşılaştırmalarda varyansların homojen olmadığı durumlarda “Tamhane t2 testi”, varyanslar homojen olduğu durumlarda ise “Enter” testi uygulanmıştır.

1.BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen ve istatistiki veri analizler ile değerlendirilen bulgulara yer verilmiştir. Cinsiyete göre kişilik özelliklerinde anlamlı farklılaşma olup olmadığının analizi yapılmadan önce varyansların homojenliği ile ilgili yapılan Levene testi sonucunda varyansların eşit dağıldığı görülmektedir. Buna bağlı olarak değişkenlere t-test analizi uygulanmıştır sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. On Maddelik Kişilik Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre İncelenmesine Yönelik

Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Grupla	N	\bar{x}	Ss	t	sd	p
Dışa dönük	Kadın	359	4,24	1,22	1,36	,12	,17
	Erkek	144	4,07	1,31			
Duygusal Dengelik	Kadın	359	4,83	1,42	3,18	,13	,02
	Erkek	144	4,41	1,34			
Deneyimlere Açıklık	Kadın	359	3,69	1,49	-,19	,14	,86
	Erkek	144	3,72	1,41			
Sorumluluk	Kadın	359	4,34	1,28	1,90	,12	,60
	Erkek	144	4,11	1,08			
Yumuşak Başlı	Kadın	359	4,50	1,32	-,20	,13	,84
	Erkek	144	4,53	1,32			

Tablo 1 incelendiğinde On Maddelik Kişilik Ölçeği duygusal dengelik ($p<,05$) alt boyutu puanının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde istatistiksel olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan kadın katılımcıların duygusal dengelik alt boyutu puanının erkek katılımcıların duygusal dengelik alt boyutu puanından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. On Maddelik Kişilik Ölçeğinin dışa dönüklük, deneyimlere açıklık, sorumluluk ve yumuşak başlılık alt boyutları ve ölçeğin toplam puanı cinsiyete göre anlamlı bir şekilde istatistiksel olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ebeveyne bağlanma ile ilişki durumu arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığı analizi yapılmadan önce varyansların homojenliği Levene testi ile kontrol edilmiş ve varyansların eşit dağıldığı görülmüştür. Varyanslar eşit dağıldığı için tek yönlü Anova hesaplama yöntemi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Ebeveyne Bağlanma Ölçeği (EBAÖ)

Puanlarının İlişki Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Anova Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	N	\bar{x}	Ss	F	Sd	P	Fark
Anne Güven	Evli	324	5,25	1,67	3,97	2	,02	1>2
	Bekâr	154	4,81	1,78				
	Romantik İlişkisi Var	25	4,84	1,07				
Anne İletişim	Evli	324	5,46	1,48	5,58	2	,00	1>3
	Bekâr	154	5,06	1,60				
	Romantik İlişkisi Var	25	4,72	1,34				

Anne	Evli	324	2,48	1,70				
Yabancılaşma	Bekâr	154	2,95	1,75	7,76	2	,00	3>2
	Romantik İlişkisi Var	25	3,60	1,66				
Baba	Evli	324	5,05	1,80				
Güven	Bekâr	154	4,45	1,85	6,60	2	,00	1>2
	Romantik İlişkisi Var	25	4,34	1,76				
Baba	Evli	324	5,05	1,78				
İletişim	Bekâr	154	4,42	1,77	6,80	2	,00	1>2
	Romantik İlişkisi Var	25	4,62	1,77				
Baba	Evli	324	2,71	1,89				
Yabancılaşma	Bekâr	154	3,66	1,95	14,32	2	,00	3>1
	Romantik İlişkisi Var	25	3,66	1,96				

Tablo 2 incelendiğinde EBAÖ anne-güven ($F(2-500)=3,97$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçeğin toplam puanlarının ilişki biçimine göre istatistiksel bir biçimde anlamlı düzeyde farklılaştığı bulunmuştur. Evli katılımcıların anne-güven puanlarının bekâr olan ve romantik ilişkisi bulunan katılımcılara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. EBAÖ anne-iletişim ($F(2-500)=5,58$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçeğin toplam puanlarının ilişki biçimine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan evli olanların anne-güven puanlarının romantik ilişkisi olanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. EBAÖ anne-yabancılaşma ($F(2-500)=7,77$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçek toplam puanlarının ilişki biçimine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Romantik ilişkisi olan katılımcıların anne-yabancılaşma puanlarının evli ve bekâr olan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. EBAÖ baba-güven ($F(2-500)=6,66$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçek toplam puanlarının ilişki biçimine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Baba-güven puanlarının evli olan katılımcıların, bekâr olan ve romantik ilişkisi olan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. EBAÖ baba-iletişim ($F(2-500)=6,80$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçeğin toplam puanlarının ilişki durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Evli katılımcıların baba iletişim puanlarının bekâr ve romantik ilişkisi olan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. EBAÖ baba-yabancılaşma ($F(2-500)=14,32$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçeğin toplam puanlarının ilişki biçimine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığına ulaşılmıştır. Romantik ilişkisi olan katılımcıların baba yabancılaşma puanlarının evli ve bekâr olanlara göre yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) Puanlarının Gelir Durumuna Göre İncelenmesine Yönelik Kruskal Wallis H testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	N	So	H	Sd	p	Fark
Otoriter	Düşük	98	276,87				
	Orta	372	245,54	3,61	2	,16	-
	Yüksek	33	250,94				
Demokratik	Düşük	98	214,12				
	Orta	372	262,48	8,65	2	,00	2>1
	Yüksek	33	246,32				
Koruyucu	Düşük	98	255,58				
	Orta	372	250,91	,09	2	0,96	-
	Yüksek	33	253,70				

Tablo 3 incelendiğinde ABTÖ demokratik ($H(2)=8,65$; $p<,05$) alt boyutu ve ölçeğin toplam puanlarının ilişki biçimine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kendilerini orta düzey gelire sahip olarak gören katılımcıların demokratik puanlarının kendilerini düşük düzeyde gelire sahip gören katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. On Maddelik Kişilik Ölçeği (OMKÖ) Puanlarının Ebeveyn Bağlanma Ölçeği (EABÖ) puanları Üzerindeki Yordayıcı Etkisinin İncelenmesi Amacıyla Kurulan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	Standart Hata B	Beta	t	p
OMKÖ	Sabit	3,17	,26		12,01	,00
	Anne Güven	,06	,03	1,00	1,69	,09
	Anne İletişim	,13	,03	,25	4,15	,00**
	Anne Yabancılaşma	,08	,03	,17	2,60	,01**
	Baba Güven	-,00	,04	-,01	-,09	,93
	Baba İletişim	,01	,04	,03	,41	,68
	Baba Yabancılaşma	,04	,04	,08	1,15	,25

R= ,29 R2 = ,08 Sd: 6/496 F: 7,77 p=,00**

* $<,05$; ** $<,01$

Tablo 4 OMKÖ puanlarının EABÖ puanlarını yordayıcılığını incelenmesi için kurulan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları oluşturulmuştur. Bu model oluşturulurken 'Enter' metodu uygulanmıştır. Kurulanan regresyon modeline OMKÖ puanlarının yordayıcısı olarak EABÖ puanları alınmıştır. İstatistiksel olarak kurulan modelin anlamlı olduğu görülmüştür ($F(6-49)=7,77$, $p<,01$). Modelin açıklayıcılık gücü %7,50 olarak belirlenmiştir. OMKÖ puanlarının yordayıcısı olarak anne-iletişim ($\beta=,25$, $t=4,15$, $p<,01$), anne-yabancılaşma ($\beta=,03$, $t=2,59$, $p<,05$) puanlarının anlamlı parametreler olduğu bulunmuştur.

Tablo 5. On Maddelik Kişilik Ölçeği (OMKÖ) Puanlarının Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) Puanları Üzerindeki Yordayıcı Etkisinin İncelenmesi Amacıyla Kurulan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	Standart Hata B	Beta	T	P
OMKÖ	Sabit	3,81	,31		12,37	,00
	Otoriter	,15	,07	,13	2,27	,02*
	Demokratik	-,03	,06	-,02	-,43	,67
	Koruyucu/ İstekçi	,09	,08	,06	1,09	,23

Anne Güven R= ,19 R2 = ,03 Sd:3/499 F: 5,99 p=,01**

* $<,05$

Tablo 5 OMKÖ Puanlarının ABTÖ puanları üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi için kurulan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları kurulmuştur. Regresyon modeli kurgulanırken 'Enter' metodu kullanılmıştır.

Oluşturulan regresyon modeline OMKÖ puanlarının yordayıcısı olarak ABTÖ puanları alınmıştır. İstatistiksel olarak kurulan modelin anlamlı olduğu görülmüştür ($F(3-499)=5,99$ $p<,01$). Modelin açıklayıcılık gücü %2,90 olarak belirlenmiştir. OMKÖ puanlarının yordayıcısı olarak otoriter ($\beta=,13$, $t=2,27$, $p<05$) puanlarının anlamlı parametreler olduğu bulunmuştur.

Tablo 6. Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) alt boyutları arasındaki ilişkilerin incelenmesine dair Pearson Korelasyon analiz sonuçları verilmiştir.

Bağımsız Değişken		Anne Güven	Anne İletişim	Anne Yabancılaşma	Baba Güven	Baba İletişim	Baba Yabancılaşma
Anne Güven	Pearson r	1	,60*	-,54*	,42*	,40*	-,34*
	p		,00	,00	,00	,00	,00
	n	503	503	503	503	503	503
Anne İletişim	Pearson r	,60*	1	-,43*	,34*	,42*	-,23*
	p	,00		,00	,00	,00	,00
	n	503	503	503	503	503	503
Anne Yabancılaşma	Pearson r	-,54**	-,43*	1	-,34*	-,31*	,54*
	p	,00	,00		,00	,00	,00
	n	503	503	503	503	503	503
Baba Güven	Pearson r	,42**	,34*	-,34*	1	,72*	-,61*
	p	,00	,00	,00		,000	,00
	n	503	503	503	503	503	503
Baba İletişim	Pearson r	,40*	,42*	-,31*	,72*	1	-,57*
	p	,00	,00	,00	,00		,00
	n	503	503	503	503	503	503
Baba Yabancılaşma	Pearson r	-,34**	-,23**	,54*	-,61*	-,57*	1
	p	,00	,00	,00	,00	,00	
	n	503	503	503	503	503	503

Bu analiz yapılmadan önce normallik analizi yapılmış ve verilerin Skwness ve Kurtosis değerlerinin +1 ve -1 değerleri arasında normal dağılım gösterdiği görülmüştür. ABTÖ alt boyutları arasında yapılan Pearson Korelasyon analizi sonuçlarına göre; anne güven ile anne iletişim arasında güçlü düzeyde pozitif ($r=,59$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne güven ile anne yabancılaşma arasında güçlü düzeyde negatif ($r= -,54$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne güven ile baba güven arasında güçlü düzeyde pozitif ($r=,42$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne güven ile baba iletişim güven arasında güçlü düzeyde pozitif ($r=,40$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne güven ile baba yabancılaşma arasında negatif ($r= -,34$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne iletişim ile anne yabancılaşma arasında negatif ($r= -,43$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne iletişim ile baba güven arasında pozitif ($r=,34$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne iletişim ile baba iletişim arasında pozitif ($r=,42$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne iletişim ile baba yabancılaşma arasında negatif ($r= -,23$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne yabancılaşma ile anne güven arasında güçlü düzeyde negatif ($r= -,54$) ve anlamlı ($p<0,05$) düzeyinde, anne

yabancılaşma ile anne iletişim arasında negatif ($r = -,43$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde, anne yabancılaşma ile baba güven arasında negatif ($r = -,34$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde, anne yabancılaşma ile baba iletişim arasında negatif ($r = -,31$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde, anne yabancılaşma ile baba yabancılaşma arasında güçlü düzeyde pozitif ($r = ,54$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde, baba güven ile baba yabancılaşma arasında negatif ($r = -,61$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde, baba güven ile baba iletişim arasında güçlü düzeyde pozitif ($r = ,72$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde, baba iletişim ile baba yabancılaşma arasında güçlü düzeyde negatif ($r = -,57$) ve anlamlı ($p < 0,05$) düzeyinde bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 7. Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) Puanlarının ile Ebeveyn Bağlanma Ölçeği (EABÖ) puanları Üzerindeki Yordayıcı Etkisinin İncelenmesi Amacıyla Kurulan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	Standart Hata B	Beta	T	P
ABTÖ	Sabit	2,22	,16		14,15	,00**
	Anne Güven	-,04	,02	-,10	-1,77	,08
	Anne İletişim	-,01	,02	-,02	-,31	,76
	Anne Yabancılaşma	,10	,02	,27	5,02	,00**
	Baba Güven	-,05	,02	-,14	-2,20	,03*
	Baba İletişim	,07	,02	,19	3,14	,01*
	Baba Yabancılaşma	,07	,02	,22	3,74	,00**

R= ,49 R2 = ,23 Sd:6/496 F: 25,63 p=,00**

* $<,05$; ** $<,01$

Tablo 7 ABTÖ puanları ile EABÖ puanları üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi için kurulan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları kurulmuştur. Regresyon modeli kurgulanırken 'Enter' metodu kullanılmıştır. Oluşturulan regresyon modeline ABTÖ puanlarının yordayıcısı olarak EABÖ puanları alınmıştır. İstatistiksel olarak kurulan modelin anlamlı olduğu görülmüştür. ($F(6-496)=25,63$ $p <,01$).

Modelin açıklayıcılık gücü %22,70 olarak belirlenmiştir. ABTÖ puanlarının yordayıcısı olarak anne-yabancılaşma ($\beta = ,27$, $t = 5,02$, $p <,01$), baba-güven ($\beta = -,135$, $t = -2,20$, $p <,05$), baba-iletişi ($\beta = ,191$, $t = 3,14$, $p <,01$) ve baba-yabancılaşma ($\beta = ,22$, $t = 3,74$, $p <,01$) puanlarının anlamlı parametreler olduğu bulunmuştur.

2. Sonuç Ve Tartışma

Bu çalışmada kişilik özelliklerinin alt boyutu olan duygusal dengelilik ($p <,05$) puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan kadın katılımcıların duygusal dengelilik alt boyutu puanının erkek katılımcıların duygusal dengelilik alt boyutu puanından daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kişiliğin alt boyutu olan dışadönüklük, deneyime açıklık, sorumluluk, yumuşak başlılık ve ölçek toplam puanlarının cinsiyet faktörüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın bulguları alanyazındaki bazı çalışmalar ile benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Işık ve Cengiz'in (2018) 732 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada cinsiyete göre beş faktör kişilik özelliklerinde herhangi anlamlı bir

ilişki bulunmamıştır. Çetin, Yeloğlu, ve Basım (2015) tarafından 286 üniversite öğrencisiyle yaptıkları araştırmada; araştırmaya katılanların cinsiyetleri ile sadece uyumluluk alt boyutlarında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır, diğer kişilik özelliklerinde anlamlı farklılıklara ulaşılmamıştır. Tanbuğa'nın (2018) lise öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada ise öğrencilerin Beş Faktör Kişilik Özelliklerin alt boyutu olan dışa dönüklük ve yumuşak başlılık kişilik özellikleri ile cinsiyet arasında herhangi anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Fakat kişilik alt boyutu olan deneyime açıklığı, sorumluluk ve duygusal dengelilik ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ercan'ın (2010) lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada da sadece duygusal tutarsızlık kişilik özelliğinde cinsiyete göre anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Weisberg ve arkadaşlarının (2011) 2643 katılımcıyla gerçekleştirdikleri bir çalışmada kadınların erkeklerden daha yüksek dışadönüklük, uyumluluk ve nevroitiklik kişilik özelliklerine sahip oldukları belirlenmiştir. Schmitt ve arkadaşları (2017) kişilik faktörleri ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında sosyo-kültürel faktörlerin cinsiyet üzerinde doğrudan bir etkisinin olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte Vianello ve diğerleri (2013), 14.348 kişi ile yaptıkları çalışmada beş faktör kişilik kuramında belirtilen alt boyutlarda ortaya çıkan farkların kadınların karakterlerinden dolayı meydana geldiğini belirtmişlerdir. Alanyazın tarandığında, cinsiyet ve kişilik özellikleri değişkenlerine yönelik yapılan çalışma sonuçları ile ilgili farklılıklar gözlemlenmektedir. Yapılan bu çalışmaya göre cinsiyetin kişilik özellikleri üzerindeki etkisinin nedenlerini şu şekilde açıklanabilir; dünyanın hızlı bir şekilde değişerek toplumsal cinsiyet rollerinin tanımının dönüşmesi ve eşitlikçi bir yapıya geçmesi nedenlerinden biri olabilir. Ayrıca iş yaşamında kadınların yer almasıyla ilişkideki roller daha eşitlikçi bir durumuna gelmektedir. Bu nedenle ilişkiye yönelik beklentiler, ilişki tanımları ve ilişki doyumları değişiyor olabilir. Bu çalışmadaki katılımcıların %71,3'ünün kadınlardan oluşmuş olması herhangi bir farkın ortaya çıkmamasına neden olmuş olabilir.

Bu çalışmanın sosyodemografik bilgi formunda yer alan beliren yetişkinlik döneminde ilişki durumuna göre bağlanma düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir şekilde farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir. Katılımcılardan evli olduğunu belirten grubun annelerine güvenme, anneleri ile iletişim kurma, babalarına güvenme ve babaları ile iletişim kurma alt ölçek puanlarının ortalamasının romantik ilişki yaşayan ya da bekâr olduğunu belirten gruptan anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın bu sonucu Mamati'nin (2018) yaptığı çalışmanın evli kadınların romantik ilişkisi olan kadınlara oranla daha çok ebeveyne bağlandıkları sonucu ile tutarlılık göstermektedir. Bu durumun evli katılımcıların, romantik ilişkisi olan katılımcılara göre yaşadıkları ilişkilerini daha fazla sahiplenmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir. Alanyazın incelendiğinde romantik ilişkiler ile anneye bağlanmanın beraber incelendiği çalışmalar olduğu görülmüştür. Akbay (2015, s. 124) tarafından yapılan çalışmalardan birinde annelerinin kendilerine karşı ilgili olduklarını düşünenlerin, yaşamlarının ilk on altı yılı göz önüne alındığında romantik bir ilişki yaşamaktan daha az çekindikleri ve yaşadıkları ilişkilerde daha az kaygılandıkları sonucu bulunmuştur. Evli katılımcıların puanlarının bekâr ve romantik ilişkisi olan katılımcılardan daha yüksek olması Türk kültüründe evliliğe atfedilen önemi gösterilebilir.

Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin algıladıkları anne-baba tutumlarının alt boyutunda yer alan demokratik tutum puanları; aile gelirini orta düzeyde algılayan katılımcıların, aile gelirini düşük düzeyde algılayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Anne-baba tutumlarının alt boyutu olan koruyucu-istekçi ve otoriter tutum ile hane gelir algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır. Bülbül'ün (2014) yaptığı araştırmada algılanan aile gelir düzeyini iyi ya da çok iyi olarak belirten ergenlerin daha demok-

ratik anne-baba tutumuna sahip olduğunu belirtmiştir. Alanyazındaki buna benzer çalışmalar incelendiğinde ise hane gelir düzeyi ile ebeveyn arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulunmuştur (Aktaş, 2011; Yılmaz, 2018). Bu bulgular yapılan bu çalışmanın bulgularından demokratik tutum ile gelir düzeyinin anlamlı bir ilişki göstermeleri bakımından farklılaşmaktadır.

Kişilik özelliklerinin ebeveyn bağlanma biçimlerini yordayıcılığının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca bu istatistiki modelin açıklayıcılık gücü %7,50 olarak belirlenmiştir. Kişilik özellikleri ile ebeveyn bağlanma biçimi olan anne iletişim ve anne yabancılaşma puanlarının arasında anlamlı parametreler bulunmuştur. Bununla birlikte kişilik özelliklerinin ebeveyn bağlanma biçimlerinin alt boyutu olan anne güven, baba-güven, baba-iletişim ve baba-yabancılaşma arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Goldberg (1992), dışa dönüklüğün temel belirleyicisi olarak baskınlık ve aktiviteyi belirlemiştir. Sosyalleşmeye önem veren ve insanlarla iletişimi güçlü olan, liderlik gücü yüksek, güçlü olan ve arkadaşça davranan bireyler de bu faktörün birer temsilcisidir. Basım, Çetin ve Tabak (2009) yaptıkları araştırmada, dışadönük olmanın ve öz disiplinin çatışma çözmede önemli bir rolü oynadığını fakat nörotiklik kişilik özelliğinin ise çatışma çözme yordamadığını belirlemiştir. Kişiler arası ilişkilerde yumuşak başlılık alt boyutu da temel faktörlerden biridir. Bu bulgular, yapılan çalışmanın bulgularını desteklemektedir. Halfon (2006) tarafından Türk kültürüne özgü bağlanma biçimlerine yönelik yapılan bir araştırmada da düzgün tavır, hiyerarşi, birliktelik, olumlu bağlanma değişkenleri olan anne güven, baba-güven, anne iletişim ve baba-iletişimi olumlu yönde destekledikleri bulgularına ulaşmıştır. Kişisel alanda başarılı olan bireylerin birçoğunun güvenli bağlanan bireyler olduğu görülmektedir (Dönmez, 2009, s. 77). Kişilik özelliklerinin ebeveyn bağlanma alt boyutlarından anne iletişim ve anne yabancılaşma puanlarının anlamlı çıkmasının nedeni kişilerin babalarına oranla anneleri ile daha rahat iletişim kurabilmeleri olabilir. Bir diğer neden de anne ile bireyin bebekliğinden gelen bağların anne iletişim ve anne yabancılaşma puanlarının anlamlı çıkmasını sağlaması olabilir.

Kişilik özelliklerinin anne-baba tutumu alt boyutu olan otoriter anne-baba tutumunu yordayıcılığının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Kişilik özelliklerinin anne-baba tutumu alt boyutları olan demokratik anne-baba tutumunu ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumunu ise anlamlı bir şekilde yordamadığı belirlenmiştir. Sağlıklı ebeveyn özelliği olarak kabul edilmeyen otoriter tutumun, araştırmada kullanılan Beş Faktör Kişilik Modelinin negatif yönünde bulunan kişilik özelliği ile ilişkisinin bulunduğu sonucu alanyazındaki kuramsal açıklamalarla uyumludur. Kuramsal çerçeveye göre kişiliğin negatif bölümünde bulunan içe dönük bireyler; içine kapanık, sosyalleşmeden hoşlanmayan, insanlardan uzak duran, buldukları ortamda sessiz kalmayı tercih eden, utangaç ve tutuk kişiler olarak belirlenmiştir (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002). Otoriter tutumun özellikleri olarak; anne babanın çocuklarına karşı; soğuk, sert, baskıcı, mesafeli olması, çocuğun kişiliğini önemsememesi, cezayı çocuğun her kurala uyması için uygulaması, uygulanan yasakların nedenini çocuğa anlatılmaması, çocuğun kişiliğine yönelik eleştiriler yapılması olarak belirlenmiştir (Alisinanoğlu, 2003, s. 97-107). Ancak yapılan bu çalışmada koruyucu-istekçi tutum sergileyen anne babaların özellikleri olan çocuk tarafından yapılması gereken çoğu şeyin, kendileri tarafından yapılması (Hart, 2003); çocuğa duygusal olarak derin bir şekilde bağlanarak çocuğun büyümüş olduğu ve olgunlaşmış olduğunun kabullenilmemesi (Snyder, 2003, s. 335), çocuğa yönelik kontrolün fazla yapılması, aşırı ilgi ve özen sonucu onun hareketlerini ve ilişkilerini kısıtlamaları, kararları çocuk adına vermeleri, çocuğun kendi ayakları üzerinde durmasını ve kendine güvenmesini engellemeleri (Rubin ve Burgess, 2002) araştırmanın ölçmek istediği kişilik özelliği olan içe dönük, duygusal dengelilik, deneyimlere

açıklık, sorumluluk ve yumuşak başlılık özellikleri göz önüne alındığında beklenen bir sonuç olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Anne-baba tutumlarının, ebeveyne bağlanma biçimlerinin alt boyutu olan anne yabancılaşma, baba-güven, baba-iletişim ve baba-yabancılaşmayla anlamlı bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada babaya güvenli bir şekilde bağlanan katılımcıların, çocuklarına yönelik daha otoriter bir tutum gösterdikleri belirlenmiştir. Bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde, Doinita ve Maria'nın (2015) 4-8 yaşları arasında çocukları bulunan anne babalara yönelik yaptığı araştırmada güvenli bağlanma ile otoriter tutum arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Eğitim fakültesinde eğitim alan erkek ve kız öğrencilere yönelik Mahasneh ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmada, anne-baba biçimlerle yetişkin bağlanma biçimlerini araştırmışlar ve güvenli bağlanma ile otoriter anne-baba tutumu arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Hevers (2015) araştırmasının sonuçları ise babaların bağlanma biçimleri ile anne-baba tutumları arasındaki ilişkiyi destekler biçimindedir, babaların çocuklarına karşı otoriter bir tutum sergiledikleri bulunmuştur.

Bu çalışmanın sonuçları ile yukarıda değinilen alanyazın çalışmalarının sonuçlarının benzer olduğu söylenebilir. Çünkü içinde bulunulan bu dönemde dâhi kültürel etki, babaların özellikle otoriter bir tutum sergilemesinin ve geleneksel olarak babaların otoriter ve koruyucu bir tutum göstermelerini normal karşılamaktadır.

Güner-Algan ve Şendil'in (2013) yaptığı bir araştırmada ebeveyne güvensiz bağlanan anne-babaların demokratik tutumlarının düşük olduğu görülmüştür. Bu sonucun alanyazın ile uyumlu olmadığı görülmektedir. İçinde yaşanan kültürün anne-babalara yüklediği otoriter tutumun bu sonucun elde edilmesinde etkili olduğu söylenebilir.

3.Araştırmacılar Öneriler

Yapılan bu araştırmaya katılan katılımcıların 359'u (% 71,3) kadınlardan, 144'ü (%28,7) ise erkeklerden oluşmuştur. Gelecekte yapılacak araştırmalarda daha güvenilir ve kapsamlı sonuçlar için kadın erkek oranlarının daha dengeli olması faydalı olabilir. Alan yazı incelendiğinde bu ve benzer konularda çoğunluk ile yapılan araştırmaların nicel yapıldığı görülmüştür. Yapılacak araştırmalarda her iki yöntemin birlikte kullanılması daha yararlı olabilir. Bu araştırmada örneklem kesitsel olarak seçilmiştir. Ancak bundan sonraki araştırmalarda boylamsal tarama modeli de seçilebilir. Beliren yetişkinlik dönemi hangi yaş aralığında tam olara görülmektedir sorusu alanyazında yeterince araştırılmamış bir konu olduğu için gelecekteki çalışmalara konu olabilir. Beliren yetişkin dönemin içinde olan evli ve anne baba olan bireylerin kendi anne babalarını algılama biçimlerinin çocukları üzerindeki etkisi için çalışmalar yapılabilir. Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin; anne-babalarına bağlanma biçimlerinin ve kişiliklerinin şekillenmesinde anne-babaların tutumlarının çok fazla etkisi olduğundan, anne-babaların gelecekte olumlu kişilik özellikleri sergileyen bireyler yetiştirmeleri ve çocuklarının kendilerine güvenli bir şekilde bağlanabilmeleri için çocuklarına karşı olumlu tutumlar sergilemeleri önerilmektedir. Beliren yetişkinlik dönemi çocukluk döneminde yaşananlardan etkilenip şekillendiği için anne-babalar, çocukları için demokratik bir zemin hazırlamalı ve çocuklarına olumlu davranışları ile örnek olmalı. İstenmeyen her davranışın sebebinin açıklanması çocuklarına yapılmalı ve doğru davranış anlatılmalıdır. Anne-babalar çocukları için rol model olmalı.

Araştırma sonuçları, anne-babaların demokratik bir tutum sergileyerek gelecekte kendi düşünce, duygu ve davranışlarını kontrol eden bireyler yetiştirmelerini destekler niteliktedir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme becerilerinin gelişmesi için paydaşların uyum içinde çalışıp gerekli eğitimi hayat boyu sağlamaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbay, S. E. (2015). Ana-babaya bağlanma ile romantik yakınlık ve otantik benlik arasındaki ilişkilerde bağlanma stillerinin aracı rolünün incelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Akdağ, S.T. (2011). Ergenlerin bağlanma stilleri ile ebeveynlerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişki. Uzmanlık Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi*, Antalya.
- Akhan, LU. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin bağlanma stillerinin belirlenmesi. *Yüksek öğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3): 191-196.
- Aktaş, S. (2011). 9. sınıfta anne baba tutumları ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Armsden, G. C. ve Greenberg, M. T. (1987). The Inventory of Parent and Peer Attachment: Relationship to well-being in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 16(5), 427-454.
- Arnett, J. J. (1994). Are college students adults? Their conceptions of the transition to adulthood. *Journal of Adult Development*, 1, 154-168.
- Arnett, J.J. (2000). Emerging Adulthood: A Theory of Development from the Late Teens through the Twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
- Arnett, J.J. (2004). Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the Twenties. New York: Oxford University Press.
- Arnett, J.J. (2007a). Emerging Adulthood: What is it, and what is it good for?. *Child Development Perspectives*. 1(2), 68-73.
- Arnett, J. J. (2007b). Emerging Adulthood, a 21st Century Theory: A Rejoinder to Hendry and Kloep. *Child Development Perspectives*. 1(2), 80-82
- Alisinanoğlu, F. (2003). Çocukların Denetim Odağı İle Algıladıkları Anne Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2003, 1(1), 97-107.
- Aydoğmuş, K. (1994). Arkadaşları: ana baba okulu, 4. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Atak, H. (2013). On-Maddeli Kişilik Ölçeği'nin Türk Kültürü'ne Uyarlanması. *Nöropsikiyatri Arşivi*. 50, 312-319.
- Basım, H. N, Çetin, F. ve Tabak, A. (2009). Beş faktör kişilik özelliklerinin kişilerarası çatışma çözme yaklaşımlarıyla ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 20 - 37.
- Bartholomev, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*. 7(2), 147-178.
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among young Adults: A Test of a Four-Category

Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.

Bozkurt, S. (2006). Temas Biçimleriyle Bağlanma Stilleri ve Kişilerarası Şemalar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Ankara.

Budak, S. (2000). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Bülbül ,A. (2014). Ergenlerin Algılanan Anne Baba Tutumları ile Yakın İlişkilerindeki Psikolojik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Cüceloğlu, D. (1998). İnsan ve Davranışı 8. Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.

Çalışır, M. (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi. *Psikiyatride Güncel yaklaşımlar*: 240-255.

Çetin, F., Yeloğlu, H. O. ve Basım-, H. N. (2015). Psikolojik dayanıklılığın açıklanmasında beş faktör kişilik özelliklerinin rolü: bir kanonik ilişki analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*, Ankara, 30(75), Sayfa: 81-92.

Doinita, N. E. ve Maria, N. D.(2015). Attachment and parenting styles. *Procedia –Socialand Behavioral Sciences*,203,199-204.

Dönmez, A. (2009). Yakın İlişkiler Psikolojisi (Çev. Edt. Ali Dönmez). Nobel Yayıncılık, Ankara.

Ercan, Ç. (2010). Ergenlerin spor yapma alışkanlıklarının kişilik ve atılganlık özellikleri açısından incelenmesi. Doktora tezi, Ege üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, İzmir.

Güleşen, A., Yıldız, D. (2013). “Erken postpartum dönemde anne bebek bağlanmasının kanıta dayalı uygulamalar ile incelenmesi”. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 12(2), 177-82.

Günaydın, G., Selçuk, E., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formunun psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8, 13-23.

Güner Algan, A. ve Şendil, G. (2013). The relationsamong parents’ and preschool children’s attachment security and childrearing attitudes. *Psikoloji Çalışmaları*, 33(1) , 55-68.

Goldberg, L. R. (1992). The Development of Markers forthe Big-Five Factor Structure. *Psychological Assessment*, 4(1), 26–42. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.4.1.26>.

Gosling SD, Rentfrow PJ, Swann WB Jr. A very briefmeasure of the Big Five personalitydomains. *J Res in Pers* 2003; 37:504-528.

Halfon, S. (2006). Attachment in a Cultural Framework. (TheDegree of Master), Boğaziçi University Social Sciences, İstanbul.

Hart, C.H. (2003). Parenting Skills And Social-Communicative Competence in Childhood, Erlbaum Publishing, Mahwah.

Hevers, E. M. (2015). The relationship between fathers’ attachment style, parenting style, feelings of parenting competency and psychological wellbeing. Doktora Tezi, University of Newcastle, Newcastle.

Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process. *Journal of Personality*

and Social Psychology, 52, 511-524.

İnanç, B., Bilgin, M. ve Atıcı M. (2010). *Gelişim psikolojisi*. 6. Baskı, Ankara, Pegem A Yayıncılık.

Isik, U. ve Cengiz, R. (2018). The relationship between humor styles and five factor personality traits of physical education and sports students. *Universal Journal of Educational Research*, 6(8), Sayfa: 1811-1818.

Juni, S., Rahamim, E. L., Brannon, R. (2001). Sex Role Development as a Function of Parent Models and Oedipal Fixation. *The Journal of Genetic Psychology*, 146 (1), 89-99.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kaya, A., Bozaslan, H. ve Gülten, G. E. N. Ç. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 208-225.

Koç, M. (2011). *Hemşirelik öğrencilerinde bağlanma biçimleri ve internet kullanımı*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü., İstanbul.

Kuzgun, Y. (1972). *Ana baba tutumlarının bireyin kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi.

Kuzgun, Y, ve Eldeleklioğlu, J. (1999). Development of the parental attitude scale. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 69-77.

Mahasneh, A. M., Al-Zoubi, Z. H., Batayneh, O.T. ve Jawarneh, M. S. (2013). The relationship between parenting styles and adult attachment styles from Jordan university students. *International Journal of Asian Social Science, Asian Economic and Social Society*, 3(6), 1431-1441.

Main, M., ve Solomon, J. (1990). Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during the Ainsworth Strange Situation. M. Greenberg, D. Cicchetti, & E. M. Cummings (Eds.), *Attachment in the Preschool Years: Theory, Research and Intervention* 121-160. Chicago: University of Chicago Press.

Mamati, G. (2018). *Heteroseksüel çift ilişkisi içindeki kadınlarda çocukluk çağı travmalarının ve semptomlarının ilişki istikrarı ile arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

Rohner, R. P. ve Britner, P. A. (2002). Worldwide mental health correlates of parental acceptance-rejection: Review of cross-cultural and intracultural evidence. *Cross-Cultural Research*, 36(1), 16-47.

Rubin, K.H. ve Burgess, K.B. (2002). *Parents of Aggressive and Withdrawn Children*. Sage Publishing, Hillsdale, NJ.

Schmitt, D. P., Long, A. E., Mc Phearson, A., O'Brien, K., Remmert, B. Ve Shah, S. H. (2017). *Personality and gender*.

Snyder, J. (2003). Child Anger Regulation, Parental Response to Children's Anger Displays and Early Child Antisocial Behavior. *Social Development*, 12, 335-360.

Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A. (2002). Beş faktör kişilik envanterinin geliştirilmesi-I: Ölçek ve alt ölçeklerinin oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33.

- Tanbuğa, U. B. (2018). Okul takımlarında spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinde beş faktör kişilik özelliklerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Sıtkı Koçman Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Muğla.
- Türker A. *Anne babanın çocuğun kişilik gelişimine etkisi*. [http:// www.bilted.com/ ic sayfa.asp?an=5&id=23](http://www.bilted.com/ic_sayfa.asp?an=5&id=23).
- Vianello, M., Schnabel, K., Sriram, N. ve Nosek, B. (2013). Gender differences in implicit and explicit personality traits. *Personality and individual differences*, 55(8), Sayfa: 994-999.
- Weisberg, Y. J., De Young, C. G. ve Hirsh, J. B. (2011). Gender differences in personality across the ten aspects of the big five. *Frontiers in Psychology*, 2, 178.
- Yılmaz, K. (2018). Anne Baba Tutumlarının Ergenlerde Benlik Saygısına Etkisi. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.